

сподари на мислитѣ и желанията имѣ, та безѣ тѣхното предварително съгласие ни едно човѣшко начинание не се туряло въ действие. По такѣвъ начинѣ се установило въ човѣшкото общество боговластието, т. е. съ дадената имѣ отъ Бога властѣ тия народолѣжци били упълномощени да управляватѣ отъ негово име народитѣ“. Тази задача се постигала и съ помощѣта на поетически произведения, дѣло на прекаленото въображение, „наричани отъ тѣхъ свещени писания, откровения, пророчества, вдѣхновения, видения.“ Въ този родѣ литература древниятѣ човѣкъ не намиралѣ нищо друго, освенѣ „описания на разни наказания и страдания, както и на разни срѣдства за омилостивяване на тѣй страшно обрисуваната творческа сила, отъ чийто гнѣвъ едвали би могълѣ да се избави нѣкой, и то само чрезѣ тия лѣжци, правейки имѣ скѣпи дарения, жертви, молитви и поклони. Защото само тѣ, споредѣ светитѣ книги, били упълномощени отъ небето, та каквото вържатѣ или развържатѣ на земята, да бжде вързано или развързано на небето!“

Вѣренѣ на своята хладно-скептическа и рационална метода, която преценява възникването на култовитѣ форми и на съсловието, натоварено съ изпълнение на свещенитѣ действия, отъ становище на едностранчивото разумно оправдание и на строгата „научна“ състоятелностѣ, Селимински не може да съзре нѣкой по-дълбоки душевни нужди и копнения като предпоставка на обреди и на жречески институтѣ, да си обясни литургия, постѣ или очищения като законни реакции на индивидуалното съзнание и изворѣ на енергия или упование, които могатѣ да иматѣ грамадна социална стойностѣ. Той взима предѣ видѣ само отрицателнитѣ и осѣдителнитѣ страни на едно историческо развитие, безѣ да долавя скритата по-сѣществена страна на обреди, тайнства и други начини за издигане до божественото, особено щомѣ тѣ не предполагатѣ непременно нѣкакви митически елементи. Поставя ли се въ съгласие съ историческата истина, когато се отвърща съ възмущение отъ тъмнитѣ машинации на чудотворци, инквизитори, монаси, скъвали човѣшкия умѣ съ толкова заплахи за единѣ адѣ отвѣждѣ свѣта и толкова предписания за бездушно и пасивно смирение въ този свѣтѣ, — тѣхъ разглежда съ правилно разпределение на свѣтлини и сѣнки по-късно единѣ историкѣ като